

Kitap Dünyasından:

TENKİTLİ METİN YÖNTEMİ AÇISINDAN ÜÇ ŞEYH GALİP DİVANI

El yazması eserlerden azami ölçüde faydalanılabilmesi için ilmî usûllerle tenkitli metinlerin hazırlanması gerekir.

El yazması eserleri yayına hazırlarken ihmâl etmeden herkesin titizlikle uyması gereken birtakım kurallar vardır. Bu kurallara uygun olarak hazırlanmayan eserlerin metinleri sağlam olmadığı gibi, araştırmacılar tarafından da güvenle kullanılmaz.

Yayına hazırlanan el yazması eserleri incelediğimiz zaman bir kısmının tenkitli bir kısmının da tenkitsiz metin olduğunu görüyoruz. Ayrıca tenkitli metin olarak hazırlanan eserlerde metin tenkidi açısından bir takım aksaklıklara da rastlıyoruz.

Bu yazıda, *Şeyh Galip Divanı* tenkitli metin kurma metodu açısından değerlendirilecektir. Bugün Şeyh Galip Divanı'nın Naci Okçu, Muhsin Kalkışım ve Abdülkadir Gürer tarafından ayrı ayrı hazırlanmış üç adet tenkitli metni vardır. Bu divanlardan Naci Okçu (1994) ve Muhsin Kalkışım (1994)* tarafından hazırlananlar yayınlanmış, Abdülkadir Gürer (1993)'in eseri ise henüz yayımlanmamıştır.

Yazma bir eserin tenkitli metninin hazırlanabilmesi için öncelikle o metnin ne kadar yazma nüshasının bulunduğu tespit edilmesi gerekir. Bu üç eserden N'de ne kadar nüsha olduğu belirtilmemiş, metnin 7 nüshaya dayandırılarak hazırlandığı ifade edilmiştir. M'de 32, A'da ise 44 yazma nüsha olduğu tespit edilmiş, ayrıca Şeyh Galib'in şiirlerinin bir çoğunu ihtiva eden iki mecmuada faydalandığı belirtilmiştir.

Eserin yazma nüshaları tespit edildikten sonra bu nüshaların tümünün ayrıntılı bir şekilde tavsiflerinin verilmesi gerekir. N'de kaç nüsha bulunduğu belirtilmediği gibi sadece tenkitli metin için kullanılan 7 nüshanın tavsifleri çok kısa verilmiştir. Nüshaların boyutu 14x22 gibi tek bir ölçü verilmiş olup bunun kağıt boyutu mu yazının boyutu mu olduğu belirtilmemiştir. Yazı ve kağıdın boyutları ayrı ayrı ölçülmelidir. M'de tespit edilen 32 nüshanın hangi kütüphanede bulunduğu belirtilmiş ve kütüphane kataloglarındaki bilgiler verilmiştir. Nüshaların tavsifleri yoktur A'da tespit edilen 44 yazma nüshanın her biri ayrı ayrı ve ayrıntılı bir biçimde tavsif edilmiştir.

Eserin yazma nüshaları tespit edilip tavsifleri yapıldıktan sonra nüshalar arasındaki ortak yanlışlar, fazlalık ve eksikler, imla özellikleri, istinsah

Halil ÇELİK

Gazi Ü. Eğitim Fak. Arş. Görevlisi

tarihleri, şiirlerin sıralanışı gibi özellikler yardımıyla yazmaların şeceresi hazırlanır. Hazırlanan şecere bir tablo halinde verilir. Aralarındaki akrabalık bağlarına göre nüshalar bir kaç kola ayrılarak gruplandırılır. Bu gruplandırmadan sonra tenkitli metin için kullanılacak yazmalar seçilir.

Şeyh Galip Divanı'nın M ile N metinlerinde kullanılan yazmaların şeceresi ve nüshalar arasındaki akrabalık bağları gösterilmemiştir. A'da tablo halinde bir şecere verilmemiş olmakla birlikte yazmalar arasındaki akrabalık belirtilerek, nüshalar beş ana grupta toplanmıştır.

Divan'ın tenkitli metni hazırlanırken kullanılan yazma nüshalar her üç eserde de birbirinden farklıdır. M'de "Ortak metin teşkilinde, tespit ettiğimiz 33 nüshadan seçilen 6 nüsha esas alınmıştır." (s. 11/95) denilmektedir. Fakat bu altı nüshanın seçiminin hangi ölçüye göre, nasıl yapıldığı belirtilmemiştir. Kullanılan nüshalar şunlardır:

1. *Ankara Üniv. DTCFKtp. B/40*
2. *British Museum DPB & MSS, Add. 23985.*
3. *İstanbul Üniv. Ktp. Ty. 401.*
4. *İstanbul Üniv. Ktp. Ty. 1431.*
5. *Matbu Nüsha (Bulak 1252)*
6. *Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmut Ef. 3693/1*

N'de ise "Divan metnini kurarken Şeyh Galib'in gerek kütüphanelerde gerekse kataloglardaki tespit edilen yazma nüshalarını gözden geçirerek, şairin ölümüne en yakın olan ve şiir yönünden daha hacimli olan yedi nüshayı seçerek bunların üzerinde çalıştık... Ayrıca, matbu nüsha oldukça sağlam nüshalara dayanılarak hazırlandığı kanaatinde olduğumuzdan matbu nüshayı da çalışmalarımıza dahil ettik." (s.X-XI) denilmektedir. Yazmaların şairin ölümüne yakın olması veya şiirin sayısının fazlalığı o nüshaların seçimi için yeterli değildir. Nüsha seçimi, sağlam bir şecereye dayandırılmalıdır. Ayrıca matbu nüshanın sağlam nüshalara dayandığı sonucuna nasıl ulaşıldığı belirtilmemiştir. Matbu nüsha güvenilir ise yeniden tenkitli metin kurmaya ihtiyaç olup olmayacağı tartışılabilir. Bu metinde kullanılan nüshalar şunlardır:

1. *Ankara Üniv. DTCF Ktp.***
2. *Bibliothèque Nationale Supplement Turc. No. 1383.*
3. *İstanbul Süleymaniye Ktp. (Esat Ef.) No. 2676.*
4. *İstanbul Süleymaniye Ktp. (Halet Ef.) No. 657*
5. *İstanbul Süleymaniye Ktp. (Halet Ef.) No. 658.*

6. *İstanbul Topkapı Sarayı Ktp. (Hazine) No.941.*

7. *İstanbul Üniv. Ktp. Ty. No. 401.*

A'da ise şecere yardımıyla beş gruba ayrılan 44 nüshadan şu dokuz tanesi tenkitli metin için kullanılmıştır:

1. *DTCF Ktp. Yazmalar Kısmı M. Ozak No.44(P)*
2. *DTCF Ktp. Yazmalar Üniv. B Koleksiyonu No40. (E1).*
3. *DTCF Ktp. Yazmalar Üniv. B Koleksiyonu No. 40 (E2). (Mükerrer).*
4. *İstanbul Üniv. Ktp. İM. İnal Kitapları No.2782(Ş).*
5. *İstanbul Üniv. Ktp. Ty. No. 2821 (Ü).*
6. *İstanbul Üniv. Ktp.Ty. No.9594 (E3).*
7. *Mecmua-ı Eş'ar, Millet Ktp. Ali Emiri(Manzunu) No. 766 (M).*
8. *Mecmua-ı Eş'ar, Süleymaniye Ktp. Halef Ef. Kitapları, No.766(H).*
9. *Süleymaniye Ktp. Halef Ef. Kitapları No. 658 (Y).*

Tenkitli metinde kullanılan nüshalara ait listeden anlaşılacağı üzere her metinde farklı sayıda ve birbirinden başka nüshalar kullanılmıştır. Bu nüshalardan sadece DTCF Ktp. No. 40'ta kayıtlı bulunan nüsha her üç metinde de ortak kullanılmıştır. A ve N'de DTCF nüshasından başka Süleymaniye 658 numaralı nüsha kullanılmıştır. M ve N metninde ise DTCF nüshasından başka matbu (Bulk 1252) ve İstanbul Üniv. Ktp. Ty. 401 numaralı nüsha ortaktır. Buna göre M ile N'nin ortak yönleri daha fazladır. Bu durum Şeyh Galip Divanı'nın yazma nüshaları arasında sağlam bir şecerenin tespit edilmediğini göstermektedir. Her üç araştırmacının farklı sayıda yazma nüsha tespit etmiş olması da bunda etkili olmalıdır.

Hazırlanan metinde kullanılan nüshaların kısaltmaları ile diğer kısaltmaların bir listesi ve metni transkripsiyonlu ise transkripsiyon alfabesinin verilmesi gerekir. M metni tez olarak hazırlanırken transkripsiyon alfabesi kullanılmış olup yayınlanan metinde transkripsiyon işaretleri kullanılmamıştır.***

Tenkitli metni hazırlanan eserler hangi dönemde yazılmışsa o dönemin ses hususiyetlerini yansıtmak üzere çeviri yazılarının verilmesi esastır. A metninde "Divan metninde yer alan şiirler seslendirilirken XVIII. yy'ın fonetik kuralları henüz belirmediği için bu yüz yılın fonetik özelliklerini bütünüyle yansıtmadığı bilinmekle bir-

likte Eski Anadolu Türkçesi için belirlenen fonetik kurallara uyulmuş; bazı yerlerde ise kafiyenin gerektirdiği şekil uygulanmak zorunda kalmıştır." (s.38) denilmektedir. XVIII. yy.'ın ikinci yarısında yazılan bir metni Eski Anadolu Türkçesi fonetiğine göre çeviri yazısının yapılmasının ne derece uygun olduğu tartışılabilir. M ve N'de metinlerinde bu konu hakkında bir açıklama yapılmamıştır.

Güvenilir nüshalar seçildikten sonra tenkitli metin kurulur. Tenkitli metin kurulurken bir nüshanın esas alınıp diğer nüshaların farklarının aparatta gösterilmesi doğru değildir. Tenkitli metinde hiçbir nüsha esas alınmadan şairin kaleminden çıkan orijinal metnin tespitine çalışılır. Bu konuda her üç metinde şu bilgiler verilmektedir:

A'da "Divan metni kurulurken divan tertibi bakımından El (DTCF Ktp. Yazmalar B/40) nüshası esas alınmış...Divan metnin kurulmasında kullanılan nüshalarda az sayıda da olsa yer yer istinsah yanlışları bulunduğundan bu nüshaların hiç biri esas alınmamıştır. Bu konuda tek kriterimiz vezin ve anlam olmuştur"(s.37-38).

N'de metin kurarken kullanılan nüshalar hakkında şunlar yazılıdır:... "şairin ölümüne en yakın olan ve şiir yönünden daha hacimli olan yedi nüshayı seçerek bunların üzerinde çalıştık. Yalnız DTCF nüshasının Galib'in müridi Esrar Dede tarafından şairin ölümünden önce kaleme alınmış olması ve varak kenarlarında sahh kaydı bulunmasından dolayı bu nüshayı göz önünde bulundurarak divan metnini kurarken vezin, mana ve kelime münasebetlerim Galib'in üslubunu dikkate alarak, ayrıca metne uygun olan kelimeleri yerleştirmeye çalıştık." (s. X-XI).

M metninde ise "ortak metnin teşkilinde, tespit ettiğimiz 33 nüshadan seçilen 6 nüsha esas alınmıştır." (s. 11/95) denilmektedir. Buna göre her üç metinde de bir nüsha esas alınmadan en doğru metnin kurulmasına çalışılmıştır.

Tenkitli metin hazırlanırken eserin dayandığı nüshaların varak numaralarının tenkitli metinde gösterilmesi gerekir. A'da şiirlerin hangi nüshaların hangi varaklarında bulunduğu, N yayınında şiirlerin hangi nüshada bulunduğu dipnotlarda gösterilmiştir. M'nin tez metninde bu kurala uyulmuş olmakla birlikte yayımlanan metinde yazmaların varak numarası gösterilmemiştir.

Nüsha farkları aparatta gösterilirken önce metne alınan doğru şekil ve üst üste iki noktadan sonra varyantlar ile ait olduğu nüshalar gösterilir. Bir beyitin aynı satırındaki birden fazla nüsha farklarının (/) işaretiyle, farklı satırdaki farkları ise (/) işaretiyle birbirinden ayrılması kabul gören bir yöntemdir. M'de önce varyantın hangi nüshada bulunduğu belirtilmiş sonra da varyant gösterilmiştir.

A'da bir nüshada sahh kaydı bulunmasıyla birlikte metinlerin vezin, anlam ve Şeyh Galib'in üslubuna uyacak şekilde uzun uzun tenkit edilerek hiçbir nüshasının esas alınmadan metnin kurulduğu belirtilmekte ve aşağıdaki beyit örnek gösterilmektedir.

*Bahâr-ı vasfı yokdur mülk-i zühdiün arz-ı tis 'înveş
Müseleldir hemîşe fîre-mâh-ı dey pey-ender-pey*

Sahh kaydı bulunan nüshada yukarıdaki şekilde geçen beyitteki "arz-ı üs" in 90 derece, yani kuzey kutbu demek olduğu belirtilerek beytin:

*Bahar u sayfı yokdur mülk-i zühdiün 'arz-ı tis 'înveş
Müseleldir hemîşe fîre-mâh-ı dey pey-ender-pey*

şeklinde olması gerektiği belirtilmektedir. (s. 38,589). Bu beyit M (427[528]/327-3)**** ve N (887/362-3)'de:

*Bahâra sun 'ı yoktur mülk-i zühdiün 'arz-ı tis 'în-veş
Müseleldir hemîşe fîre-mâh-ı dey pey-ender-pey*

şeklinde geçmektedir. N'de sun'ı" kelimesinin aparatta "vasfı" ve "sayfı"şekilleri M'de de "bahar u sayfı" varyant olarak verilmektedir.

N metninde: *Ey akl çâre varsa
eğer der-i âşika Kimdir dil-i nizârım el-ân
söylerim sana*

şeklinde geçen beyitteki *el-ân* kelimesi aparatta "alan:olan" şeklinde verilmektedir. Buna göre metindeki kelime "*el-ân*" değil "*alan*" olmalıdır, ya da baskı hatası vardır. (496/11/6).

N metninde "Kâ'beye döndüğüne hacı peşî-mân idi Kays"(655/156/2) şeklindeki mısradaki geçen "döndüğüne" kelimesi apratta "dudigine:dön-digine" şeklinde verilerek önce yanlış varyant gösterilmiştir. Yine aynı metni 213. Sayfasında ikinci beyitteki varyant birinci beyitteki varyant

olarak gösterilmiş olup beyitler karıştırılmıştır. Buna benzer başka hatalar da vardır. Bu türden hatalar dizgi sırasında meydana gelmiş olmalıdır. N metninde P kısaltmasıyla kullanılan Bibliotheque Nationale Supplement Turc 1383 nüshasında bulunan ve aparatında gösterilen hataların büyük bir çoğunluğu ne vezin ne de anlam bakımından metne uymaktadır. Yine taşıdığı bu farkların birçoğunda diğer nüshalarla birleşmemektedir. Bu nüsha tenkitli metinde kullanılmayacak kadar kötü bir nüshadır. İhtiva ettiği şiirler bakımından Halef Ef. 657 nüshasıyla birleşmektedir; fakat P'nin taşıdığı hataların pek azını Halef Ef. 657 nüshası taşımaktadır. Muhtemelen bu nüsha Halef Ef. 657'den istinsah edilmiş olmalıdır. N iki nüshada bulunmaktadır. Bu da görüşümüzü desteklemektedir.

M ve N metinlerinde kaside başlıkları Şeyh Galib'in söyleyeceği şekilde değildir. Mesela her iki divan metnindeki 19. Kasidenin başlığı şöyledir: "Sultan Selim Hân-ı Sâlis ü Şehid Rahmetul-lahi Aleyh Hazretlerinin Topkapı Saray-ı Hümayununda Müceddiden İnşâd Buyurduktan Bâğ-ı İrem Nâm Mahal İçün Musammat Kasidele-ridir. (N143/19; M80[132]/19): "Bu başlık müstensih tarafından yazılmıştır. Çünkü cümlelerin kuruluşunda "Kasideleridir" denilmektedir. Bundan daha önemlisi de Üçüncü Selime sunulan bir kasidede onun "Şehid" diye nitelendirilmesidir. Şeyh Galib (öl. 1799) kendisinden 9 yıl sonra ölen Üçüncü Selim (öl. 1808) için yazdığı bir kasidede ona şehid diyemez. Kasidenin aparatında alınan başlıklardan birisi şöyledir: "Kaside-i Musammat Uslûb-ı Bahâriyye ve İdiyye der-Medh-i Hân Selim" her iki metinde de kaside başlıkları bu şekildedir. A'da ise bu tür başlıklar yoktur, her biri Şeyh Galib tarafından yazılması muhtemel başlıklardır. Tenkitli metinde asıl amaç müellifin söyleyebileceği şekli bulmaktır. Asıl önemli olan metnin doğru okunup kurulmasıysa da, başlıklar da metne dahil olup onlarında en doğru şekilde tespit edilmesi gerekir.

Başlıklarla ilgili olarak M ve N metinlerinde "terci-i bend" başlığı ile verilen 11 şiirden yalnız birincisi şiir "terci-bend" olup 7 tanesi mütekerrir müsemmen, biri mütekerrir müseddes ve iki tanesi de mütekerrir muhammestir. (N s.294-329; M s. 165-186/232-255) A'da bu şiirlerin başlıklarının terci bend olarak geçtiği ama bunların mütekerrir musammat olduğu her şiirin aparatında gösteril-

miştir. M ve N'de böyle bir kayıt yoktur. Bir şiirin nazım şekli ne ise başlığı o şekilde yazılmalıdır. Şair veya müstensihe uyararak mütekerrir musammatlara terci-bend denilemez. Yayınlanmış divanlarda mütekerrir musammatlarla terci-bendler zaman zaman birbirlerine karıştırılmaktadır (KURNAZ, 1995:179-183).

M'nin yayınlanmamış tez metninin girişinde nazım şekilleri, vezin ve beyit sayıları gibi bakmalardan tablolar halinde incelenmiştir. Bu değerlendirmede "tarih, sâkî-name, şarkı, tezkire, mersiye ve lügaz" isimleri yer almaktadır. Eserde tezkirenin nazım şekli olmadığı belirtilmiş, diğerleri hakkında bir şey söylenmemiştir. (s. 57). Bunların hepsi birer tür adı olup, nazım şekli olarak değerlendirilemez.

Şeyh Galip, Türkçe'nin yanında mülemmâ ve Farsça şiirler de yazmıştır. M'deki mülemmalarda Farsça mısraların fotokopisi metne yapılandırılmış, tamamı Farsça veya Arapça olanlar metnin sonuna alınarak tercüme edilmiştir; fakat mülemmalar tercüme edilmemiştir(s.576-583). M metni yayınlanırken bu kısımlar esere alınmamıştır. A metninde de mülemmaların Arapça-Farsça bölümleriyle tamamı Farsça olan şiirler metnin sonuna alınmıştır. Şeyh Galib'in Divan'ı mürettep olduğu için Farsça yazılan şiirlerin değiştirilmeden şairin yapmış olduğu sıralamaya uyulması daha uygun olurdu. N'de ise Farsça şiirlerin yeri değiştirilmemiştir. Şiirlerin fotokopilerine yer verilmiş, nüsha farkları da aparatında Arap harfleriyle gösterilmiş; fakat bu kısımlarda tercüme edilmemiştir.

Transkripsiyonu yapılan metinde geçen mısra veya şiirler hangi dil ya da alfabe ile yazılmış olursa olsun, bütün metnin çeviri yazısının verilmesi gerekir. Transkripsiyon alfabeti ve işleminin amacı budur. Farklı bir dilden aktarılan transkripsiyonlu metinler, hangi dile aktarılıyorsa o dildeki tercümelerinin de verilmesi lüzumludur. Şeyh Galib Divanı, mürettep bir divandır. Fakat hazırlanan üç metinde mürettep divan özellikleri bakımından farklılıklar görülmektedir. A ve N metinlerinde divan tertibi bakımından fazla bir fark yoktur. Her ikisinde de şiirler aşağı yukarı aynı şekilde tertip edilmiştir. N metninde kasidelerle gazeller arasında ve gazellerin sonunda olmak üzere iki bölüm halinde tarih manzumeleri vardır. A'da gazellerden sonra yer alan tarihlerden III. Selim, Mihrişah Sultan ve Beyhan Sultan için ya-

zılmış olanlar da ilk bölümdeki tarihler arasında alınmış, diğer tarihler yerinde bırakılmıştır. Ayrıca bu tarihler kronolojik sıraya göre yeniden kendi aralarında sıralanmıştır. N'nin ilk bölümünde yer alan tarihler ayrı bir başlık altında verilmeyip kasidelerin sonunda yer almakta ve şiir numaralarını da kasidelerin numaralarını takip etmektedir. A'da ayrı bir başlık altında verilmişlerdir. M'de ise bütün tarihler birleştirilerek kasidelerin sonunda tarihler başlığıyla tek bir bölüm halinde verilmiştir.

Bu tarih manzumelerinin bir kısmı kaside, bir kısmı da kıta-i kebîredir. Bu bakımdan bunların kasidelerle birlikte verilmesi pek uygun görülmemektedir. A ve M'de ise tarihler başlığı altında ayrı bir yerde verilmesi ise tarihleri bir nazım şekli kabul etmek demektir. Bilindiği gibi müretteb divanlarda şiirler türlere göre değil, nazım şekillerine göre sıralanır. Fakat divanlarda genellikle tarih manzumeleri ayrı bir bölüm olarak yer almaktadır. Bu manzumelerin nerede yer alacağı tartışılabilir.

Şeyh Galib'in Esrar Dede için yazdığı terki-bend şeklindeki bir mersiye A'da musammatlar arasında yer alırken M'de gazellerin sonunda, N'de ise kıtalar arasında yer almaktadır. Fakat kıtaların sonuna alınmak üzere yazılmış olup baskı hatası sonucunda ortaya alınmış olmalıdır. çünkü ondan önceki kıta 33, sonraki kıta da 34 numaralıdır. Ayrıca ilk bendin vasıta beyti metinde yer almamaktadır. Bunlar birer dizgi hatası olmalıdır.

M ve N'de kıta başlığı altında toplanan şiirler her ikisinde de aynı sırayı izlemektedir. Fakat ikişer beyitten meydana gelen bu şiirlerin bir kısmı kıta değil nazımdır. Ayrıca M'de gazellerin sonunda nâ-tamam gazel başlığıyla yer alan bir kıta N'de kıtalar bölümünün ilk şiiri olarak yer almıştır. M ve A'da kıtaların arasına alınan "pištahta" başlıklı iki kıta M'de mesnevilerin sonuna alınmıştır. (s.473,476) Bunun dışındakiler iki beyitten meydana gelen kıtalar olup tarih dü-

şürmek için yazılmış olan diğer kıtalarla tarihler bölümünde yer almıştır. Dolayısı ile kıtalar iki ayrı bölümde yer almaktadır.

M ve N'de karışık dizilen müfred beyitler, A'da "matla" ve "müfred" şeklinde iki bölüm halinde ve kendi aralarında alfabetik olarak sıralanmıştır. Buna göre her üç metinde de kıtalar karışıktır. İkisinde ise tarih bölümü yer almaktadır. Buna göre her üç metinde de müretteb divan tertibi bakımından eksiklikler vardır.

Her üç metinde yer alan şiir sayıları birbirinden farklıdır. M ve N metinlerinde 335 Türkçe gazel vardır; N'de Farsça gazelerde metne alındığından toplam 372 gazel görünmektedir. A'da ise 335 Türkçe gazel vardır. N'de 10, M'de 11, A'da 12 mesnevi ve bunlardan ayrı olarak M ve N'de iki, A'da üç Lügaz türünde mesnevi daha vardır. M'de 62, N'de 64 ve A'da 67rubâi vardır. Kasidelerin bir kısmı tarih beyti ihtiva ettiği için tarih bölümüne alınmıştır. Bu nedenle tarih ve kasidelerin sayısı da divanlarda birbirinden farklıdır.

Şeyh Galib Divanı'nın birbirine yakın zamanlarda üç ayrı tenkitli metni ortaya konulmuştur. Üç araştırmacının tespit edip kullandığı nüsha sayısı birbirinden farklıdır.

Tenkitli metinde kullanılacak nüshaların seçiminde farklı kriterler kullanılmış ve her üç eserin metni farklı nüshalara dayandırılmıştır. Bu durum divanlardaki şiir sayılarının farklılık göstermesine sebep olmuştur. Divanlar arasında tertip olarak da farklılık meydana gelmiştir. Mülemma ve Farsça şiirleri metne alınmasında farklı metotlar kullanılmış, Farsça kısımların transkripsiyonu yapılmamıştır. Yayımlanmış olan M ve N metinlerinde, çok önemli olan dizin bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, A metni yukarıda belirtilen bir kaç eksiklik düzeltildiği zaman tespit edilen nüshaların çokluğu, sağlam bir şecerenin çıkarılmış olması, şiir sayısının fazlalığı gibi açılardan daha güvenilir bir metin olarak görünmektedir.

KAYNAKLAR

- GÜRER, Abdülkadir
1993
- Şeyh Galip Divanı
(İnceleme Metin), A.Ü.
Sosyal Bil. Ens. Türk Dili
ve Ed. ABD,
(Yayımlanmamış
Doktora Tezi),
LXXVIII+ 770 sayfa,
Ankara.
- KALKIŞIM, Muhsin
1992
- Şeyh Galip Divanı,
(İnceleme , Metin), İÜ.
Edebiyat Fak. Sosyal Bil.
Ens. (Yayımlanmamış
Doktora Tezi), XIX+ 636
sayfa, İstanbul.
- KURNAZ, Cemal
1995
- "Şeyh Galip Divanında
Nazım Şekilleriyle İlgili
Problemler", **Şeyh Galip
Kitabı**, İstanbul.
- OKÇU, Naci
1994
- Şeyh Galip (Hayatı, Edebi
Kişiliği, Eserleri, Şiirleri
nin Umumi Tahlili ve
Divanın Tenkitli Metni) I-
II, XII+1029 Sayfa, Ankara.**

AÇIKLAMALAR

* Yayımlanan metnin kapağında yazılan "Galip" şekli yanlıştır. Bu yayında dipnotlar ve transkripsiyon harfleri kullanılmamıştır. Bu esere yapılan atflarda verilen sayfa numaralarından birincisi yayınlanan, ikincisi de yayımlanmamış tez metnine göredir.

** Bu kütüphanede üç adet Şeyh Galip Divanı vardır. Hangi nüshanın kullanıldığı tam olarak belirtilmemiştir. Buna göre A'da kullanılan B koleksiyonu, 40 numaralı nüsha olmalıdır. Fakat kütüphanede 40 numaralı iki

nüsha kayıtlıdır.

*** Akçağ Yayınları, hazırladığı "Türk Klasikleri/Divanlar" serisiyle sadece akademik çevrelere değil geniş bir okuyucu tabanına ulaşmayı hedeflemektedir. Bu sebeple M metni de yayınevinin anlayışına uygun olarak günümüz Türkçesine yakın bir imla ile transkripsi-yonsuz olarak yayımlanmıştır.

**** Rakamlar sırasıyla sayfa, şiir ve beyit numarasını göstermektedir.